

LISTA PRIHVATLJIVIH POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA

Glava 1	Žive životinje
Glava 2	Meso i jestivi klanični proizvodi
Glava 3	Ribe, rakovi i mekušci
Glava 4	Mlijeko i proizvodi od mlijeka; živinska i ptičja jaja; prirodni med
Glava 5	
05.04	Crijeva, beške i želuci od životinja (osim od riba), cijeli i njihovi komadi
05.15	Proizvodi životinjskog porijekla na drugom mjestu nepomenuti niti obuhvaćeni; mrtve životinje iz glave 1 ili 3, neupotreblijive za ljudsku ishranu
Glava 6	Živo drveće i druge biljke; lukovice, korijenje i slično; sječeno cvijeće i ukrasno lišće
Glava 7	Povrće, korijenje i krtole za jelo
Glava 8	Voće za jelo, uključujući jezgrasto voće; kore agruma ili dinja i lubenica
Glava 9	Kafa, čaj, začini, isključujući mate čaj (tarifni broj 09.03)
Glava 10	Žitarice
Glava 11	Proizvodi mlinske industrije; slad; skrob; gluten; inulin
Glava 12	Uljano sjemenje i plodovi; razno zrnevlje, sjeme i plodovi; industrijsko ili ljekovito bilje; slama i stočna hrana
Glava 13	
isključujući 13.03	13.03 Pektin
Glava 15	
15.01	Prerađena svinjska mast (uključujući salo) i živinska mast
15.02	Neprerađena loj goveda, ovaca ili koza i proizvodi ovih lojeva
15.03	Stearin iz jestive svinjske masti, ulje iz jestive svinjske masti, oleostearin, oleo-ulje i ulje iz loja, neemulgovani nemiješani niti na drugi način obrađeni
15.04	Masti i ulja riba i morskih sisara, rafinirani ili nerafinirani
15.07	Stabilna biljna ulja, sirova, rafinisana ili prečišćena
15.12	Masti i ulja životinjskog ili biljnog porijekla, hidrogenizovana rafinisana ili nerafinisana ali dalje neobrađena
15.13	15.13 Margarin, imitacija sala i druge jestive masti
15.17	15.17 Ostaci dobijeni pri preradi masnih sastojaka ili voskova životinjskog ili biljnog porijekla
Glava 16	Glava 16 Prerađevine od mesa, ribe rakova školjki
Glava 17	
17.01	Šećer od šećerne repe i šećerne trske, u čvrstom stanju
17.02	Ostali šećeri, šećerni sirupi, vještački med (miješan ili ne sa prirodnim medom), karamel
17.03	Melase obezbojene ili ne
17.05*	Aromatizovani ili obojeni šećeri, sirupi i melasa, ne uključujući voćne sokove sa dodatkom šećera u bilo kojoj proporciji
Glava 18	
18.01	Kakao u zrnju, cio, lomljen, sirov ili pržen
18.02	Ljuske, kore, opne i ostali otpaci od kakaa
Glava 20	Proizvodi od povrća, voća ili ostalih dijelova biljaka
22.04	Komina grožđa u fermentaciji ili sa zaustavljenim vrenjem bez dodavanja alkohola
22.05	Vino od svježeg grožđa, šira od grožđa čija je fermentacija zaustavljena dodavanjem alkohola
22.07	Ostala fermentisana pića (npr. Jabukovača, kruškovača, medovina)
Isključujući 22.08	Etil alkohol ili neutralni alkoholi, denaturisani ili ne, bilo koje jačine, dobijen iz poljoprivrednih proizvoda navedenih u Aneksu 1, isključujući likere, ostala
Isključujući 22.09	alkoholna pića i složene alkoholne preparate (poznati kao 'koncentrovani ekstrakti') za upotrebu u proizvodnji pića
22.10	Sirće i zamjena sirćeta
Glava 23	Ostaci i otpaci prehrambene industrije; pripremljena hrana za životinje
Glava 24	
24.01	Neprerađeni duvan; otpaci od duvana
Glava 45	
45.01	Pluta prirodna, sirova ili prosto pripremljena; otpaci od plute;
Glava 54	
54.01	Lan, sirov ili prerađivan ali neprepreden, lanena kućina i otpaci (uključujući otpadnu pređu i cijepane tekstilne materijale)
Glava 57	
57.01	Prava konoplja (Cannabis sativa L), sirova ili prerađivana ali neprepredena, kućina (uključujući otpadnu pređu i cijepane tekstilne materijale)

LISTA PRIHVATLJIVIH TROŠKOVA ZA IPARD III MJERE

Zajednička lista prihvatljivih troškova (LPE za mjere¹ implementirane u okviru IPARD III izrađena je u skladu sa Članom 35 Sektorskog sporazuma.

Ona je direktno je povezana sa poglavljem 8.3 IPARD III programa.

U slučaju konflikta između liste prihvatljivih troškova (LPE) i IPARD III programa, odredbe IPARD III programa imaju veću pravnu snagu.

Na osnovu liste prihvatljivih troškova (LPE), zemlje mogu odlučiti o nivou detalja liste prihvatljivih troškova (LPE) za implementaciju odgovarajućih mjera, koje će biti podijeljene sa Komisijom u skladu sa članom 35(2) Sektorskog sporazuma.

Troškovi, koji se mogu povezati sa **ciljevima** ovih mjera smatraju se prihvatljivim.

Mjera 1 - "Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava"

Troškovi povezani sa sledećim **aktivnostima** će se smatrati prihvatljivim:

- Povećanje efikasnosti, konkurentnosti i održivosti poljoprivredne proizvodnje u poljoprivredno prehrabrenom sektoru, npr., postepenim usklađivanjem sa standardima Unije, poboljšanjem (unaprijeđenjem), položaja poljoprivrednika u lancu proizvodnje hrane i podrškom mladim poljoprivrednicima.
- Obezbediti bolji odgovor poljoprivredno - prehrambenog sektora javnim zahtjevima za potražnjom visokokvalitetne, bezbedne, nutritivne i održive proizvodnje hrane kao i povećanje stepena dobrobiti životinja.
- Doprinos prilagođavanju i ublažavanju klimatskih promjena kao i održivoj energiji i podsticanje održivog upravljanja prirodnim resursima, kao što su voda, zemljište i vazduh.

Sledeće **kategorije troškova** treba smatrati prihvatljivim:

- Izgradnja i/ili rekonstrukcija, dogradnja i modernizacija administrativnih objekata (uključujući novu opremu, i postrojenja za snabdevanje električnom energijom i vodom/objekti vodovodnog sistema) za sve sektore identifikovane u IPARD III programu, koji doprinose ciljevima ove mjere, a posebno ekološkim ciljevima (uključujući neproizvodne investicije) i cirkularnu ekonomiju.
- Izgradnja i/ili rekonstrukcija, dogradnja i modernizacija administrativnih objekata u poljoprivrednoj proizvodnji (kancelarije, prostor za odmor radnika, prostorija za presvlačenje i sanitarne prostorije, skladište za sredstva za čišćenje, pranje/dezinfekciju i sredstava za zaštitu bilja).
- Investicije u pripremu i poboljšanje zemljišta za postojeće i nove zasade, uključujući i sadni materijal višegodišnjih biljaka i pristupne puteve na gazdinstvu.
- Nove mašine i oprema, za sve sektore prepoznate IPARD III programom, uključujući računarski hardver i softver, koji doprinose ciljevima ove mjere.
- Nove mašine i oprema neophodne za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.
- Nove mašine i oprema neophodne za ispunjavanje EU standarda relevantnih za projekat.
- Specijalizovana vozila za prevoz primarnih poljoprivrednih proizvoda ili živih životinja u skladu sa zahtjevima dobrobiti životinja, isključujući kamione, i uključujući specijalizovane prikolice ili nadograđeni sistem za vozila sa odgovarajućom opremom.
- Honorari za arhitekte, inženjere i druge konsultantske usluge, troškove za uspostavljanje kolektivnih/zajedničkih projekata, studije izvodljivosti - mogu biti prihvatljivi do 10% troškova investicije.

Napomena: Kupovina prava na poljoprivrednu proizvodnju, životinje, sadni materijal jednogodišnjih biljaka i njihova sadnja neće biti prihvatljiva za podršku.

Napomena: Troškovi povezani sa ugovorom o lizingu, kao što su marže zakupaca, troškovi refinansiranja kamate, indirektni troškovi i troškovi osiguranja, neće biti prihvatljivi za podršku.

Mjera 3 - "Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva"

Troškovi povezani sa sledećim **aktivnostima** smatraće se prihvatljivim:

- Povećanje konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora.
- Poboljšane efikasnosti i održivosti proizvodnje na gazdinstvu.
- Obezbediti bolji odgovor prehrambenog sektora javnim zahtjevima za zdravom hranom, uključujući bezbednu, nutritivnu i održivu hranu (održivu proizvodnju hranu), ulaganjem u fizičku infrastrukturu, u skladu sa relevantnim standardima EU.
- Rješavanje izazova klimatskih promjena, promovisanjem obnovljivih izvora energije i cirkularne ekonomije.
- Ojačati poziciju poljoprivrednika u lancu ishrane, ohrabrujući ih da sarađuju u kratkim lancima snabdevanja i proizvode proizvode veće dodane vrijednosti.

Sledeće **kategorije troškova** treba smatrati prihvatljivim:

- Izgradnja i/ili rekonstrukcija, dogradnja i modernizacija objekata/prerađivačkih pogona (sirovih) poljoprivrednih proizvoda (uključujući novu opremu, postrojenja za snabdevanje električnom energijom i vodom/objekti vodovodnog sistema) za sve sektore identifikovane IPARD III programom, koji doprinose ciljevima ove mjere, a posebno za ekološke ciljeve i cirkularnu ekonomiju.

¹ LPE uključuje samo mjere koje se sprovode kroz IPARD II i biće podnijeta na roll-over akreditaciju.

- Izgradnja i/ili rekonstrukcija, dogradnja i modernizacija administrativnih prostorija u prerađivačkim pogonima (kancelarije, prostor za odmor radnika, prostorije za presvlačenje i sanitarnih prostorija, skladište za sredstva za čišćenje, pranje, dezinfekciju i sredstava za zaštitu bilja).
- Nove mašine i oprema, za sve sektore identifikovane IPARD III programom, uključujući računarski hardver i softver, koji doprinose ciljevima ove mjere.
- Nove mašine i oprema neophodne za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.
- Nove mašine i oprema neophodne za ispunjavanje EU standarda relevantnih za projekat.
- Specijalizovana vozila za prevoz sirovih i gotovih proizvoda, sa ili bez rashladnog sistema, isključujući kamione, a uključujući specijalizovane prikolice ili nadograđeni sistem za vozila sa odgovarajućom opremom.
- Honorari za arhitekte, inženjere i druge konsultantske usluge, troškove za uspostavljanje kolektivnih/zajedničkih projekata, studije izvodljivosti – mogu da budu prihvatljivi do 10% troškova investicije.

Napomena: Troškovi povezani sa ugovorom o lizingu, kao što su marže zakupaca, troškovi refinansiranja kamata, indirektni troškovi i troškovi osiguranja, neće biti prihvatljivi troškovi.

Mjera 4 - "Agro-ekološke-klimatske i mjera organske proizvodnje"

S obzirom na prirodu Mjere 4, troškovi neće biti detaljno predstavljeni na listi prihvatljivih troškova.

Mjera 5 – "Realizacija lokalnih razvojnih strategija- Leader pristup"

Troškovi koji se mogu povezati sa ciljevima ove mjere smatraće se prihvatljivim.

Troškovi povezani sa sledećim **aktivnostima** smatraće se prihvatljivim:

- Unapređenje društvenog kapitala i lokalne uprave stvaranjem privatno-javnih partnerstava (LAG - Lokalne akcione grupe), koja uspostavljaju i primenjuju pristup "odozdo prema gore" Strategije lokalnog razvoja (LRS).
- Animiranje teritorije i izgradnja kapaciteta lokalnog stanovništva i LAG-ova.
- Da doprinese ruralnoj ekonomiji, ruralnom turizmu, jačanju kulturnog i društvenog života zajednice, unapređenju javnih prostora u selima, poboljšanju ekoloških standarda u područjima LAG-a kao glavne teme LRS.
- Umrežavanje sa drugim LAG-ovima, razmjena najboljih praksi, širenje informacija koje se odnose na IPARD program i učenje novih pristupa ruralnom razvoju, na nacionalnom nivou, sa drugim zemljama kandidatima, kao i sa državama članicama.

Povezano sa implementacijom LRS-a i identifikovanim prioritetnim temama kao što je predviđeno u nacrtima/okvirima mjerama, sledeće kategorije troškova smatraće se prihvatljivim:

Sticanje vještina, animiranje stanovnika LAG-a teritorije

- Animiranje, organizacija informativnih i javnih događaja, uključujući pripremu promotivnih materijala (seminari, radionice, sastanci itd.);
- Obuka i edukacija (priprema biznis planova, priprema projektne aplikacije, računovodstvo itd.);
- Priprema relevantnih studija oblasti za dalji razvoj (socijalno-ekonomski, regionalni, marketing itd.);
- Umrežavanje, učešće na nacionalnim i međunarodnim seminarima, radionicama, sastancima, studijskim posjetama, uključujući događaje nacionalne i Evropske mreže za ruralni razvoj.

Napomena: Za ove aktivnosti treba da bude izdvojeno najmanje 30% budžeta za implementaciju Lokalne razvojne strategije (LRS).

Tekući troškovi Lokalne Akcione Grupe:

- Zarade zaposlenih u LAG-u;
- Kancelarijska oprema, uključujući informatičku tehnologiju (IT);
- Kancelarijski troškovi;
- Eksterne usluge (kao što su računovodstvo, informatičke usluge itd.).

Mali projekti²

- Implementacija malih projekata.

Napomena: Mali projekat mora da bude povezan sa prioritetnim temama kao što je definisano u LRS-u i navedeni u Godišnjem planu implementacije.

Projekti saradnje

- Implementacija među-teritorijalnih (unutar zemlje) ili transnacionalnih projekata (između zemalja).

Napomena: Ovi projekti moraju biti u skladu sa procedurom koju je razvilo Upravljačko tijelo i opisalo u IPARD III programu. Ova aktivnost će biti sprovedena u poslednjoj fazi implementacije i samo od strane najnaprednijih LAG-ova.

Mjera 7 "Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja"

Troškovi povezani sa sledećim **aktivnostima** smatraće se prihvatljivim:

- Podizanje nivoa privredne aktivnosti u ruralnim područjima razvojem dodatnih poslovnih aktivnosti.
- Podsticanje zapošljavanja otvaranjem novih radnih mjesta i održavanjem postojećih radnih mjesta kako bi se zaustavila ruralna depopulacija.
- Unapređenje položaja poljoprivrednika u lancu vrijednosti.

² Mali projekti smatraju se oni kod kojih IPARD grant iznosi do 5.000 EUR. Budžet može da nadmaši 5.000 EUR ako drugi partneri ili donatori doprinesu malom projektu.

- Pružanje pomoći mladim poljoprivrednicima koji žele da diverzifikuju nove ekonomske aktivnosti, pored njihove poljoprivredne proizvodnje.
- Prilagođavanje i ublažavanje klimatskih promjena kroz podršku investicijama u obnovljive izvore energije.

Sledeće **kategorije troškova** treba smatrati prihvatljivim:

- Izgradnja i/ili rekonstrukcija, dogradnja i modernizacija poljoprivrednih zgrada/objekata (uključujući novu opremu, postrojenja za snabdevanje električnom energijom i vodom /objekti vodovodnog sistema) za sve sektore identifikovane IPARD III programom, koji doprinose ciljevima ove mjere, a posebno za ekološke ciljeve i cirkularnu ekonomiju.
- Investicije u pripremu i poboljšanje zemljišta za nove zasade, uključujući sadni materijal višegodišnjeg bilja.
- Honorari za arhitekte, inženjere i druge konsultantske usluge, troškove za uspostavljanje kolektivnih/zajedničkih projekata, studije izvodljivosti - mogu da budu prihvatljivi do 10% troškova investicije.
- Nove mašine i oprema potrebna za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.
- Nove mašine i oprema neophodne za ispunjavanje EU standarda relevantnih za projekat.
- Novi materijali, mašine i oprema za diverzifikaciju postojeće poljoprivredne proizvodnje, npr. proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja, ukrasnog bilja, pečurki/gljiva, puževa, crva, nojeva, pčelarstva, akvakulture itd.
- Novi materijali, mašine i oprema potrebni za druge privredne aktivnosti koje nisu direktno povezane sa poljoprivrednom aktivnošću, npr. prerada na gazdinstvu (isključivo svoje primarne proizvodnje), marketing sopstvene proizvodnje u objektima na kućnom pragu i u urbanim sredinama, agro-turizmu i povezanim rekreativnim aktivnostima (jahanje konja, ribolov, lov), obrazovna poljoprivredna gazdinstva, aktivnosti vezane za brigu o djeci.
- Nove mašine i oprema za jačanje kolektivnih/zajedničkih projekata, npr. o zajedničkom korišćenju objekata, mašina, opreme za proizvodnju i preradu poljoprivrednih proizvoda, ili uspostavljanje i razvoj kratkih lanaca snabdevanja i lokalnih tržišta.
- Nove mašine i oprema za pružanje usluga, npr. mašinski prsteni, popravka poljoprivrednih mašina.
- Nova oprema za pružanje bilo koje vrste opštih usluga ruralnom stanovništvu, npr. vrtići, IT centara, kuća za stare, transportnih usluga, kao i osnivanju seoskih centara u zajednici.
- Nove mašine i oprema za lokalne zanate i preradu malih kapaciteta i marketing lokalnih poljoprivrednih ili šumarskih proizvoda, uključujući tradicionalne lokalne prehrambene ili neprehramberne specijalitete.

Napomena: Kupovina prava na poljoprivrednu proizvodnju, životinje, sadnica jednogodišnjih biljaka i njihova sadnja neće biti prihvatljiva za podršku.

Napomena: Troškovi povezani sa ugovorom o lizingu, kao što su marža zakupca troškovi refinansiranja kamata, indirektni troškovi i troškovi osiguranja, neće biti prihvatljivi troškovi.

Mjera 9 "Tehnička Pomoć"

Troškovi povezani sa sledećim **aktivnostima** smatraće se prihvatljivim:

- Pružanje podrške za monitoring i evaulaciju programa.
- Da obezbijedi adekvatan protok informacija i promovisanje IPARD programa.
- Podrška izradi studija, obukama, posjetama i seminarima sa ciljem unapređenja kapaciteta IPARD administracije i korisnika.
- Da pruži podršku za eksternu ekspertizu.
- Da pruži podršku za osnivanje i pripremu potencijalnih Lokalnih akcionih grupa (LAG-ova).
- Da pruži podršku unapređenju kapaciteta nacionalnih savjetodavnih usluga, kako bi se osposobili za pružanje savjetodavnih usluga u okviru Mjere 10 - 'Savjetodavne usluge' - u IPARD programu.
- Unaprijeđenje kapaciteta lokalnih tijela (npr. opština, regionalnih subjekata) koji podržavaju implementaciju IPARD programa.
- Jačanje administracije koja upravlja IPARD programom.

Sledeće **kategorije troškova** treba smatrati prihvatljivim:

- Troškovi vezani za funkcionisanje Odbora za nadgledanje.
- Troškovi vezani za promociju i vidljivost IPARD programa.
- Troškovi prevođenja i tumačenja dokumenata pomenutih u okvirnom finansijskom sporazumu, sektorskom i finansijskim sporazumima i onih dokumenata koje je zatražila Komisija.
- Troškovi vezani za izgradnju kapaciteta IPARD subjekata, uključujući tehnička tijela i nacionalne savjetodavne službe, za obavljanje poslova vezanih sa implementacijom IPARD-a.
- Troškovi vezani za "sticanje vještina" za pripremu potencijalnih lokalnih akcionih grupa LAG-ova za sprovođenje mjere " Realizacija lokalnih razvojnih strategija ruralnog razvoja – Liderski pristup".
- Troškovi vezani za pripremu, smanjenje administrativnog opterećenja za korisnike ili efikasnije sprovođenje mjera u programu kako bi se osigurala njihova efikasnost, uključujući pilot projekte za one mjere u kojima je u predviđeno sprovođenje povjeravanja u kasnijoj fazi.
- Troškovi vezani za evaulaciju IPARD programa.
- Troškovi povezani sa osnivanjem i radom nacionalne mreže za ruralni razvoj.
- Troškovi povezani sa nabavkom IT opreme i softverskih licenci za potrebe IPARD implementacije. (**Napomena:** Ovi troškovi su ograničeni do 5% budžeta TA).

- Troškovi povezani sa sprovođenjem politike održivih ljudskih resursa u IPARD III tijelima (**Napomena:** Uvođenje ovog troškova može se obaviti tek nakon prethodnog odobrenja Komisije i može biti vremenski ograničeno).
- Troškovi povezani sa uspostavljanjem i radom pilot projekata u uspostavljanju saradnje u kratkim lancima vrijednosti i lancima vrijednosti za proizvode visokog kvaliteta.

Napomena: Troškovi trebaju biti detaljno obuhvaćeni godišnjim indikativnim akcionim planom tehničke pomoći, koji će odobriti Odbor za nadgledanje u skladu sa članom 54(10) Sektorskog sporazuma.

Napomena: Aktivnosti koje se odnose na izgradnje kapaciteta, koje nijesu povezane sa administracijom i sprovođenjem IPARD programa, nijesu prihvatljive!

DRŽAVE ZA NABAVKU ROBA I USLUGA

DRŽAVE ZA NABAVKU ROBA I USLUGA

Robe i usluge koje se koriste za realizaciju investicije moraju biti porijeklom iz sledećih država:

1. EU Member States / Države članice EU:

Austria/Austrija
 Belgium/Belgija
 Bulgaria/Bugarska
 Cyprus/Kipar
 Croatia/Hrvatska
 Czech Republic/Republika Češka
 Denmark/Danska
 Estonia/Estonija
 Finland/Finska
 France/Francuska
 Germany/Njemačka
 Greece/Grčka
 Hungary/Mađarska
 Ireland/Irska
 Italy/Italija
 Latvia/Letoniya
 Lithuania/Litvanija
 Luxembourg/Luksemburg
 Malta/Malta
 Netherlands/Holandija
 Poland/Poljska
 Portugal/Portugal
 Romania/Rumunija
 Slovakia/Slovačka
 Slovenia/Slovenija
 Spain/Španija
 Sweden/Švedska

2. European Economic Area/Evropsko Ekonomsko Područje: Iceland/Island, Liechtenstein/Lihtenštajn, Norway/, Norveška

3. IPA Beneficiaries States:/Zemlje korisnice IPA-e

Albania/Albanija
 Bosnia-Herzegovina/Bosna i Hercegovina
 North Macedonia/Sjeverna Makedonija
 Turkey/Turska
 Montenegro/Crna Gora
 Serbia/Srbija

Kosovo under the UNSCR n° 1244/1999/ Kosovo, UNSCR br. 1244/1999/ Kosovo prema Rezoluciji SB UN br. 1244/1999/ Kosovo, UNSCR br. 1244/1999.

4. Countries that are beneficiaries of the European Neighbourhood and Partnership/Instrument/Zemlje korisnice Instrumenta evropskog susjedstva i partnerstva:

Algeria/Alžir
 Armenia/Jermenija
 Azerbaijan/Azerbejdžan
 Belarus/Bjelorusija
 Egypt/Egipat
 Georgia/Gruzija
 Israel/Izrael
 Jordan/Jordan
 Lebanon/Liban
 Libya/Libija
 The Republic of Moldova/Moldavija
 Morocco/Maroko
 Occupied Palestinian Territory/Okupirana Palestinska teritorija
 Syria/Sirija
 Tunisia/Tunis
 Ukraine/Ukrajina

LISTA PRIHVATLJIVIH ZANATA

Autoelektričar
Autolakirer
Autolimar
Automehaničar
Bačvar
Bušač bunara
Časovničar
Čipkar
Dimnjačar
Drvodjelja i drvorezbar
Elektrotehničar za kućne i električne uređaje
Fotograf
Graver
Graver stakla
Izrađivač korpi
Izrađivač muzičkih instrumenata
Izrađivač narodnih nošnji
Izrađivač proizvoda od kovanog gvožđa
Izrađivač proizvoda od stakla
Izrađivač suvenira
Kamenorezac
Ključar
Kotlar
Kovač
Krojač
Krznar i/ili kožar
Limar
Mehaničar za dvotočkaše
Mehaničar za poljoprivredne i građevinske mašine
Mesar
Metaloprerađivač
Mlinar
Mozaičar
Obučar
Perač prevoznih sredstava
Perač tepiha
Pivar i sladar
Pletilac
Poslastičar
Precizni mehaničar
Proizvođač cipela
Proizvođač umjetničkih predmeta od keramike
Sedlar
Slikar ikona i fresaka
Slikar na staklu i porcelanu 185
Staklorezac
Stolar
Štavilac kože
Tašnar
Tesar
Tkalac
Tokar
Užar
Vezilac
Voskar